

6.8.72
7/6294

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 801

Konu : Yazılı Soru Önergesi

09 HAZİRAN 2009

7688

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : T.B.M.M Başkanlığı'nın 26.01.2009 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-10719 sayılı yazısı.

Mersin Milletvekili Sayın Vahap SEÇER'in tevcih ettiği, 7/6294 esas nolu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, Türkiye Atom Enerjisi Kurumundan alınan yazılı bilgiler doğrultusunda cevaplandırılarak ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EKLER :

EK-1 Önerge Cevabı (3 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :
TBMM Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık

MERSİN MİLLETVEKİLİ SAYIN VAHAP SEÇER'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/6294)

Sorular 1, 4, 5:

9 Kasım 2007 tarihinde, 5710 sayılı "Nükleer Güç Santrallerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışı'na İlişkin Yasa" kabul edilmiştir. Yasa incelendiğinde; Türkiye'de nükleer santrallerin, ihale yasalarının dışında tutuldukları, nükleer teknoloji transferini içermediği, şirket tanımı içinde nükleer santrali kuracak olan firmanın aynı zamanda elektrik üreteceği ve satacağı ve bunun gerçekleşmesinin zorluklar içereceği görülmektedir. Dolayısıyla, mevcut yasa çerçevesinde Mersin Akkuyu'da tesis edilip, işletilecek olan Türkiye'nin ilk nükleer santrali cevabı müphem olan sorulara maruz bırakılmıştır.

Bu bilgi doğrultusunda;

-Batı Anlamında Nükleer Güvenlik Doktrinine göre; nükleer santralin bir benzerinin; kendi ülkesinde lisanslanmış ve en az 5 yıl güvenli ve güvenilir bir biçimde çalışmış, olması gerekmektedir. Bu bağlamda, sadece Rusya'da 'prototip' düzeyde inşası başlamış olan WER-1200 reaktörüne onay verilmesi TAEK'in "sınanmışlık" (ölçütler) maddesinin ihlali değil midir? Zira TAEK 3. Ölçütünde "Ülkemizde kurulacak nükleer güç santrallerinin sınanmış ve güvenilirliğini kanıtlamış reaktör tiplerinden seçilmesi amaçlanmıştır." ifadesi yer almaktadır. Henüz işletmeye geçmemiş bir reaktör nasıl olur hem 'sınanmış' hem de 'güvenirliği' kanıtlanmış olur?

- Denenmemiş bir teknolojinin güvenlik açığı ve hesaplanmamış maliyet artışlarına ilişkin görüşleriniz nelerdir?

- Türkiye, 'durmuş-oturmuş-denenmiş' bir santral yerine cevaplandırılmayan sorularla dolu müphem bir prototip tasarımıyla 'zaman-üretim olanağı-f finansman' kaybetmekte midir? Akkuyu'daki nükleer santral yabancı yapımcıların tecrübe tahtası mıdır?

Cevaplar 1, 4, 5:

Ülkeler, teknolojik düzeylerine göre nükleer teknolojiye giriş aşamasında farklı yaklaşımlar izlemektedirler. Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK) ölçütleri Türkiye'nin ulusal yaklaşımı olup önerilecek santralin uluslararası güvenlik hedef ve gereklerine uygun olmasını garanti altına almak üzere hazırlanmıştır. Önergede öne sürülen "lisanslanmış ve en az 5 yıl güvenli ve güvenilir bir şekilde çalışmış" bir santral tanım gereği yaklaşık 10-15 yıl önce kullanılmaya başlanan teknoloji anlamına gelmektedir. Oysa bu süreç içerisinde uluslararası güvenlik yaklaşımları bile değişme gösterebilmektedir. TAEK ölçütleri, bu bağlamda, bilinen bir teknolojinin geliştirilmiş son modellerinin önerilmesine olanak sağlamaktadır. Söz konusu yarışmada önerilen VVER-1200 de bu kategoride bir reaktördür. VVER-1200'ler uzun işletme deneyimine sahip VVER-1000 tasarımının günümüz güvenlik anlayışına ve daha yüksek güç potansiyeline sahip modeli olup santralda kullanılan yapı, sistem ve bileşenler bilinen, sınanmış ve denenmiş teknolojilerdir.

VVER-1200 (AES-2006), Rusya tarafından 1970'lerden bu yana geliştirilen VVER tipi reaktörlerin son modeli olup bununda geliştirilme çalışmalarının yapıldığı bilinmektedir. Bu tasarım, halen dünyada 18 adedi işletmede bulunan VVER-1000'den özellikle de Finlandiya için geliştirilen ve daha sonra Çin (Tianwan 1 ve Tianwan 2) ve Hindistan (Kudankulam)'da inşa edilen VVER 1000 (AES-91) tasarımından evrimleştirilmiştir. Rusya'da, Novovoronezh II

Nükleer Santralında 24 Haziran 2008'de ve Leningrad II Nükleer Santralında 25 Ekim 2008'de VVER-1200 (AES-2006) tipi ilk ünitelerin inşaatına başlanmıştır. Bu bakımdan ülkemize teklif edilen teknoloji denenmemiş bir teknoloji olmayıp aksine iyi bilinen denenmiş bir teknolojinin güncel teknolojik yeniliklerle geliştirilmiş halidir.

Sorular 2, 3:

- 33 yıl önce Atom Enerjisi Komisyonu tarafından verilmiş olan Mersin Akkuyu Yer Lisansı, 1982'de 2690 sayılı Kanun ile kurulan ve "Nükleer Tesislere Lisans Verilmesine İlişkin Tüzük", 1983 yılında Resmi Gazetede yayımlanan Türkiye Atom Enerjisi Kurumunca geçerli sayılacak mıdır?

- 33 yıl önce verilmiş olan yer lisansı kriterleri Akkuyu sahası tarafından halen sağlanmakta mıdır?

Cevaplar 2, 3:

Atom Enerjisi Komisyonu tarafından, 8 Ocak 1975 tarih ve 15110 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Nükleer Reaktör Tesislerine ve Diğer Nükleer Tesislere Lisans Verilmesine İlişkin Tüzük" çerçevesinde 30 Haziran 1976 tarihinde Mersin Akkuyu için verilen Yer Lisansı adı geçen Tüzük ve 1983 tarihli "Nükleer Tesislere Lisans Verilmesine İlişkin Tüzük" hükümleri çerçevesinde halen hukuki geçerliliğini korumaktadır.

Nükleer santral kurulması planlanan her bir potansiyel saha, ekonomik, mühendislik, çevre ve sosyolojik olmak üzere 4 ana kategori içinde 43 ayrı kriter gereğince değerlendirilmektedir. Akkuyu sahasının lisanslanmasına temel teşkil eden parametrelerin ayrıntılı incelemeleri, analizleri ve takibi lisans verildikten sonra da uzun dönemlerde değişebilecek parametreleri güncel tutmaya yönelik olmak üzere yürürlükteki Tüzük uyarınca sürdürülmüştür. Bu çalışmalar sonucunda Akkuyu sahasının yer lisansının geçerliliğini koruduğu ve saha nitelikleri itibarı ile Akkuyu'nun nükleer tesis kurulmasına uygun bir saha olma özelliklerini koruduğu tespit edilmiştir.

Soru 6 :

Türkiye, 40 yıl içerisinde üç kere nükleer santral almayı denedi. Her seferinde siyasi irade veya kamuoyunun şeffaf olarak aydınlatılmadığı sebeplerden ötürü iptal edildi. Mevcut 4. santralde ön hazırlık, kalifiye eleman, kamuoyu desteği, sağlık kontrol önlemleri ve yeterli siyasal tedbirler alınmış mıdır?

Cevap 6 :

Ülkemiz, nükleer enerji alanında çalışmaları ilk başlatan ülkelerden biridir. 1955 yılında Cenevre Konferansını takiben ABD ile Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlarla Kullanılmasına Dair İşbirliği Anlaşması imzalanmıştır. 1956 yılında Atom Enerjisi Komisyonu kurulmuş ve 1957 yılında Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı'na üye olunmuştur. Ancak, 50 yıldır sürdürülen çabalara rağmen çeşitli nedenlerden dolayı nükleer teknoloji alanında istenilen seviyeye gelinmemiştir. Nükleer teknoloji geliştirme ve enerji üretmeye yönelik hedeflerimize ancak kararlı bir nükleer program dahilinde, ulusal endüstrimiz ve insan gücümüz ile ulaşılabilecektir.

Bu bağlamda, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu nükleer teknolojilerin ülke menfaatine kullanılmasına yönelik gerekli çalışmalarda öncülük etmeye devam etmekte ve Bakanlığımca da verilmesi gereken her türlü katkı sağlanmaktadır.

Mevcut yarışma ile kamu herhangi bir şekilde santral satın almamaktadır. Sadece nükleer santrallarda üretilen elektrik enerjisine ülkemiz arz güvenliğine ve elektrik talebinin karşılanmasına sağlayacağı katkıdan dolayı 15 yıl süre ile alım garantisi verilerek teşvik uygulanmaktadır. Satın alma kapsamı 15 yıllık süre için geçerli olup sadece santralin 31.12.2020 tarihinden önce ticari işletmeye girecek olan üniteleri için verilmiştir. Satın almaya ilişkin sözleşme 31.12.2030 tarihinden sonra üretilecek elektrik enerjisini kapsamayacaktır. Kurulacak santrallar özel sektöre ait olacak ve özel sektör tarafından işletilecektir. Ülkemizde nükleer enerji kullanımına yönelik insan gücü altyapısının geliştirilmesine yönelik çalışmalar 1950'li yıllardan bu yana devam etmekte olup Bakanlığım döneminde de bu hususa özel önem gösterilmektedir. Bu nedenle herhangi bir sıkıntı beklenmemekte ve yapılacak nükleer santralların personelinin uluslararası alanda kabul gören kriterler doğrultusunda yetiştirilmesi TAEK'in denetim ve kontrolü altında kurucunun sorumluluğunda olacaktır.